

aazzal szórakozik, hogy rajzolgat. Engedjük tehát, hogy azokat a gondolatokat, amelyeket írásban nem tud kifejezni, rajzban mondhasza el, tehát a vonalak nyelvén is beszélhessen. Mennyi gondolat vész el, vagy marad homályban, ha nem adnak alkalmat növendékeink öntevékenységre, a gyermek önálló rajzbeli kifejezőképességének fejlesztésére, amely egyben, az esztétikai érzést is ápolja és gondolkoztatásra is készítet. A rajz sokszor jobban szolgálja a megértést, mint a szó és sokszor többet mond és szebben hangzik minden szónál.

A rajz a lélek tartalmáról való beszámolásnak és az ismeretek közlésének egyik legjobb eszköze; részint az emlékképek előhívására, részint azok megőrzésére alkalmas és az előző szemlélet összefoglalását, elrendezését is célozza s alkalmas a távolabbi s így természetben nem szemléltethető tájak, földrajzi fogalmak helyes elképzelésére.

Mindjárt az év elején válasszunk tehát olyan fogalmazási tárgykört, amelyben rajzolni is lehet. A gyermekeknek ez nagyon tetszik. De rajzoltassunk az egész év folyamán. Évvégére a fogalmazási füzetünkől a legszebb és legértékesebb képeskönyvünk lesz. Erdemes eltenni, megőrizni.

Idővel kellemes emlékkönyvvé finomul.

Fényes Kálmán

Biharkeresztes

TANÍTÁSOK — VÁZLATOK.

1946. november 1. hete.

Általános iskola IV. osztály.

A tanítás anyaga: Móra Ferenc: Szent Erzsébet rózsája.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A múlt órák egyikén olvasott hasonlótárgyú olvasmány felújítása, rövid tartalmának elmondatása. b) A házi feladat megbeszélése.

b) Ráhangolás. Ősz van, ilyenkor tűnik elő legjobban a szegénység. Mit kell tennünk? Vajjon mindenki megteszi a szegényekkel szemben kötelességét?

c) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. a) Az olvasmány bemutatása.

SZENT ERZSÉBET RÓZSAJA.

Az Arpádok királyi vére nemcsak a földnek adott messze világló embereket, hanem az égnek is adott szenteket. A szentek koronájában sok a magyar virág: István, az első szent király, fia, a lilimos Imre herceg, László, harcoló daliás hőse, akitt hadiszekerével festenek, s akiben a jóság és szeretet öltött testet.

Szent Erzsébet II. András magyar király leánya volt Korán elhagyta szülőházát, ahol már kisleány korában min-

denkinek a szívét megvette alázatosságával és szelidségével. Német földre került, felesége lett Thuringia hatalmas hercegének, s úrnője a warburgi várnak.

A magyar király leánya várúrnő korában is megmaradt olyan alázatosnak és szelidnek, amilyen serdülő hajadonnak volt. Nem kellett neki a fény és a pompa a gyönyörű várban, mikor a vár körül olyan nyomorúságos vískókban laktak a jobbágyok. Nem tudott bíborba, bársonyba, aranyba, gyöngybe öltözködni, mikor annyi rongyos kűgyereket látott, ha az ablakon kinézett. Nem tudott örülni a dúsan berített asztalnak, ha eszébe jutottak az anyák és gyermekek, akiknek száraz kenyérre sem jutott.

Ha csak szerét tehette, ott is hagyta pompás udvarát, lement a szegényeihez, fehérén, szeliden, mint az Isten anyja, s ruházta a ruhátlanokat, etette az éhezőket és vigasztalta a nyomorultakat, mint ahogy azt az Isten mindnyájunknak megparancsolta.

De az udvari népek nem értették meg a magyar királyleány szelidségét és jóságát. Rossz néven vették neki, hogy nem vesz részt mulatozásukban, és szívesebben van szegényei közt, mint az ő fényes társaságukban. Aztán meg azért is gőrbén néztek rá, mert a messziről jött idegent látták benne. Addig sügtak-bűgtak ellene, míg Lajos herceg elővette őket s megkérdezte tőlük, mi bajuk az ő hitvesével? Hiszen se szebb, se jobb teremtese az Istennek még nem taposta a földet.

— Eppen az a baj, kegyes urunk — lépett elő a kincstáros — az a túlságos nagy jóság. A hercegasszony mindenedet szétoszlogatja koldúsaik közt, s maholnap téged magadat juttat koldúsbotra.

Lajos herceg, aki egy kicsit fukar ember volt, elszomorodott. Elhatározta, hogy megpirongatja hitvesét, mihelyt megint rajtakapja a jótékonykodáson. A kincstárnoknak pedig megparancsolta, hogy zárva tartsa a kincses-szoba ajtaját s ő rajta kívülről senkit oda be ne engedjen.

Szegény Erzsébet hiába zörgetett a kincstár ajtaján. Pedig fölhallatszott a várba az útszélről a koldúsok sírása, akik hiába várták a mindennapi alamizsnát.

— Istenem, hogy segítek rajtuk? — törte a fejét a szentlelkű asszony.

Eppen ebéd után volt az idő, a szolgák hordták vissza a konyhába az ezüstitálakat a sok ételmaradékkal. Kapta magát Erzsébet, telerakta a varrókosárcáját ennivalóval, magára öltötte a palástját, lábújjhegyen kiosont a kertbe, s a virágzó rózsafák közt sietett le a szegényekhez.

De amint a kert kapujához ért, odatoppant eléje Lajos herceg.

— Mit rejtegetsz a palástod alatt? — kérdezte szigorúan.

— A varrókosárcámat, uram — felelte alázatosan Erzsébet.

— És mi van a varrókosárcádban? — folytatta a vallatást a herceg.

Erzsébetet megzavarta a herceg összeráncolt homloka és szokatlan szigorú hangja. Nem volt ő az ilyesmihez hozzászokva. Sebbitiben még jobban összehúzta magán a palástját és azt felelte:

— Rózsákkal van tele a kosárka, uram. Most szedtem a kertben.

— Mutasd — nyújtotta érte a herceg a karját.

Csak most ijedt meg igazán Szent Erzsébet.

— Mi lesz ebből, Uram-Teremtőm? — nézett fel az égre megriadtan. — Jaj, milyen szégyenben maradok én most az egész világ előtt!

Mert akkor már az udvar népe is ott ágaskodott a bokrok között és onnan leste a vár úrnőjének megszegyenítését.

Ő pedig még egyszer felfohászkodott Istenhez és széthajtva palástját, előmutatta a kosárkát:

— Ime, uram, lássad!

Az ámulat kiáltása tört ki mindenből. A kosárka tele volt frissen szedett, harmatos rózsákkal. Isten nem hagyta őt szégyenben, virágokká változtatta az alamizsnának szánt ételeket.

— Isten csodája! — A herceg térdre hullott és az udvar népe vele. Sokan még a glóriát is látták Erzsébet feje körül.

Pedig a szívéből árasztotta ezt a ragyogást az egyetlen drágakő, amely csodát tehet ezen a világon: — a *jóság*.

b) Az olvasmány-keltette élmények megbeszélése.

c) Az olvasmány mégegyszeri elolvasása, részegységenként.

d) Az olvasmányt mégegyszer elolvassuk, ismét összefüggőn.

e) Az olvasmány tartalmának elmondatása.

f) Az olvasmány alapgondolatának megállapítása. (A jószág, a szeretet csodát tehet a földön.)

III. Összefoglalás. a) Elmélyítés. Gondolnak-e a tanulók is a szegényekre? Ne jó szüleik adományával segítsék őket, vagy mondjanak le valamiről, amit nekik adtak, azt szánják, s maguk dolgozzanak meg valamiért s azt adják a szegényeknek, segítségére: ez az igazi áldozat, amely nehezebb ugyan, mintha a szülőktől e célra kapott alamizsnát adják a szegényeknek; de — szebb is, mert áldozattal jár, lemondással valamiről.

b) Házi feladat: írjanak valamelyik jótettükről.

1946. november 1. hete.

Általános iskola V. osztály.

A tanítás tárgya: Földrajzi alapfogalmak. (A lakóhelyünkkel kapcsolatban átvettek összefoglalása.)

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A múlt órai anyagot a már ismert módon (rövid kérdések és folyamatos elmondással) számonkérjük.

b) Athajlás. Sok mindent megismertünk szálló (lak)he-